

แนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

The Guidelines for Instruction Media Utilization Development of the Teachers in the Office of the Secondary Education Service Area 17

จุลลดา จุลเสวก

ภาควิชาเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอน และหาแนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถาม และได้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรีและตราด จำนวน 306 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการหาแนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนใช้วิธีการสนทนากลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุอยู่ในระดับปานกลาง ประเภทเครื่องมือหรืออุปกรณ์อยู่ในระดับมาก และประเภทเทคนิคและวิธีการอยู่ในระดับมาก ในส่วนของความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน มีดังนี้ 1) ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อการสอนในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน 2) ควรมีการสร้างหรือจัดทำคลังสื่อการสอนที่หลากหลาย เพื่อจัดหาและเก็บสื่อการสอนสำหรับให้ครูผู้สอนยืมและหมุนเวียนกันใช้ 3) จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน 4) มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ บำรุงรักษา และพัฒนาสื่อการสอนอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มสาระ

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, สื่อการสอน

Abstract

This research aimed to study conditions, problems, and needs in utilizing the instruction media and to seek the guidelines for the instruction media utilization development of the teachers in the Office of the Secondary Education Service Area 17. The researchers used a survey research method with a questionnaire to collect data from 306 teachers in the Office of the Secondary Education Service Area 17 in Chanthaburi and Trat provinces. Multi-random sampling method was adopted. The data were analyzed by using statistical software including percentage, mean, and standard deviation. The results showed that:

1. The teachers used the instruction media at a high level. The problem in instruction media utilization was moderate. The demands for learning and teaching materials were moderate. The type of tools or devices at a high level. And the types of techniques and methods at a high level. The general opinion about the use of instruction media was at a high level overview.
2. The proposed guidelines for the development of instruction media were as follows: 1) There should be training on instruction media in various forms. 2) There should be a building or a warehouse, for keeping the medias. 3) Held a meeting to exchange knowledge about the use of teaching aids. 4) Supporting the budget for providing the teaching aids.

Keywords : Guidelines of Development, Instruction Media

บทนำ

จากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้จัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ สื่อและเทคโนโลยีการศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และการที่ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมายนั้นย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ผู้สอนซึ่งเป็นผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเป็นผู้แสวงหาเทคนิคและวิธีการในการจัดประสบการณ์ หรือจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียนตามความจำเป็น และตามความต้องการอย่างเหมาะสม สื่อการสอนยังช่วยถ่ายทอดเนื้อหาสาระระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนให้เข้าใจกันได้ดียิ่งขึ้น นอกจากนี้ สื่อการสอนยังช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียน สร้างความเป็นรูปธรรมให้เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการของตน และผู้สอนสามารถนำสื่อการสอนมาใช้สร้างความเข้าใจ สร้างความเป็นรูปธรรมของเนื้อหาวิชาการให้เกิดภายในห้องเรียน (เนตรนภา ภูพันธ์ทอง, 2549)

การจัดการศึกษาในปัจจุบันจะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะเป็นผู้คอยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน และใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย พร้อมทั้งจัดแหล่งเรียนรู้ให้เด็กได้ศึกษาค้นคว้างานด้วยตนเอง ผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้ฟังมาเป็นปฏิบัติ ฝึกใช้ความคิด เสนอความคิด ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2544) จากแนวคิดดังกล่าว จึงได้เกิดแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้สอนและผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมร่วมกัน โดยอาศัยสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือการเรียนรู้อันหลากหลาย รวมทั้งใช้เทคนิควิธีการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ การนำเอาเทคนิค วิธีการ แนวความคิด และอุปกรณ์เครื่องมือใหม่ๆ ทางเทคโนโลยีการศึกษามาใช้ยังช่วยแก้ปัญหา และปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนอย่างมีระบบอีกด้วย

สภาพการจัดการศึกษามีผลมาจากปัจจัยที่บ่งชี้คุณภาพการจัดการศึกษา จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยเฉพาะด้านการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดให้มีศูนย์สื่อหรือศูนย์วิชาการของสถานศึกษาโดยเฉพาะ การใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน และวิธีสอนที่หลากหลาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะมี

ส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล สามารถใช้เรียนได้ทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล (สาคร อัจฉกร, 2550) แต่เนื่องจากสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านการจัดหาสื่อและการพัฒนาสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ขาดงบประมาณสนับสนุน และไม่มีการบริหารจัดการที่ดีพอ ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษา และเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้โดยที่ผู้สอนต้องนำเอาสภาพปัญหาและความต้องการเหล่านั้นมาพัฒนาด้านนวัตกรรม กระบวนการศึกษาวิชาการจึงได้ประกาศสนับสนุนให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตลอดจนการเรียนการสอนในวิชาชีพต่างๆ อย่างแพร่หลาย และให้มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จตามหลักสูตร (ฉัตรชัย ขวดยชัยภูมิ, 2553)

สื่อการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญต่อการศึกษาเป็นอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษาทุกระดับ ในรูปแบบต่างๆ ในฐานะเป็นสิ่งที่ยกถ่ายทอดเนื้อหาสาระ สร้างความเป็นรูปธรรม ให้เกิดขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการของตนเอง และผู้สอนสามารถนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้สร้างความเข้าใจ สร้างความเป็นรูปธรรมของเนื้อหาวิชาการให้เกิดขึ้นภายในห้องเรียน ผู้บริหารสถาบันก็หวังให้สื่อการเรียนการสอนช่วยเสริมสร้างและพัฒนาการเรียนการสอนของสถาบัน เพื่อให้การจัดการศึกษาในสถาบันมีประสิทธิภาพสูงสุดทั้งด้านหลักสูตร วิธีการสอนและคุณภาพของผู้เรียนที่จบการศึกษาออกไปรับใช้สังคมส่วนรวม โดยสื่อการเรียนการสอนจะต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ และหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันนั้น อีกทั้งการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นได้ โดยไม่จำเป็นต้องที่ผู้สอนจะต้องสอนเองหมดทุกอย่าง การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง แต่ผู้สอนควรมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยี ที่จะนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน อีกทั้งเพื่อให้คำแนะนำกับนักเรียนในการเชื่อมโยงประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้ได้มากที่สุด (สุรัช สิกขาบัณฑิต, 2544)

สื่อการเรียนการสอนยังเป็นตัวกลางที่จะนำเนื้อหาสาระและประสบการณ์ต่างๆ จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เป็นสิ่งที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในความหมายของสิ่งที่เรียนได้อย่างชัดเจนตรงตามที่ต้องการ ช่วยลดระยะเวลาในการเรียน และเอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ทั้งยังช่วยสร้างบรรยากาศที่ดีในการเรียนรู้อีกด้วย อย่างไรก็ตาม สื่อการเรียนการสอนก็มีหลายประเภท สื่อการสอนแต่ละประเภทต่างก็มีลักษณะเฉพาะและคุณค่าในตัวของตัวเอง ซึ่งไม่เหมือนกันในการใช้สื่อการสอนนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะ และคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อที่จะเลือกใช้

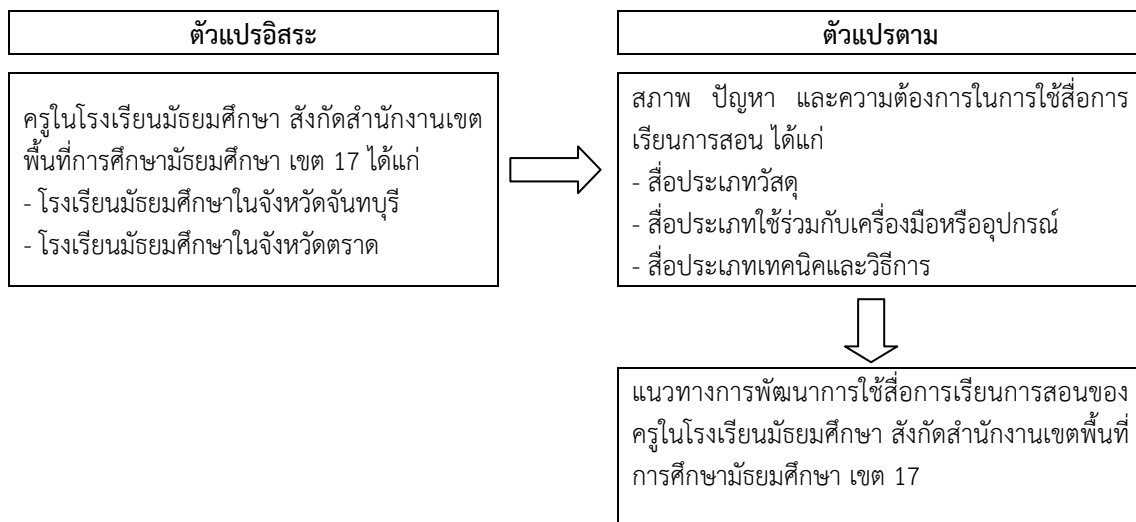
สื่อให้เหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาของบทเรียน วัตถุประสงค์ และผู้เรียน นอกจากนั้นผู้สอนยังต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพภารกิจหลักที่สำคัญประการหนึ่งของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา คือ จะต้องเข้าสู่การประเมินเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยที่สื่อการเรียนการสอนถูกจัดอยู่ในเกณฑ์การประเมินคุณภาพดังกล่าว ซึ่งอยู่ในองค์ประกอบกระบวนการเรียนการสอน ต้องให้ครูใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับพัฒนาการของนักเรียน หรือมีวิธีการสอนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพียงพอ (ศักดิ์สิน ช่องคารากุล, 2554) การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 เพื่อให้ทราบถึงสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอน และหาแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูมีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอน และศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรีและตราด จำนวน 1,452 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จังหวัดจันทบุรีและตราด จำนวน 306 คน ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูลที่สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (X) และหาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

เมื่อได้ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครู มาแล้วนั้น ผู้วิจัยดำเนินการต่อโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 โดยกำหนดผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 10 คน มีการกำหนดเกณฑ์คุณลักษณะในการคัดเลือกผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มไว้ดังนี้

1. ตัวแทนผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 2 คน และจังหวัดตราด จำนวน 2 คน

2. ตัวแทนครูผู้สอนในโรงเรียน จำนวน 6 คน ประกอบด้วยครูผู้สอนที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้นวัตกรรมการศึกษาในการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 3 คน และจังหวัดตราด จำนวน 3 คน

ผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามหรือหัวเรื่องที่จะศึกษาและนำมาสร้างเป็นกรอบคำถามและแนวทางในการสนทนากลุ่ม คือ แนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17

ผลการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 จำนวน 306 คน พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 1-5 ปี และมีปริมาณการใช้สื่อการเรียนการสอนต่อสัปดาห์อยู่ที่ร้อยละ 51-75 เมื่อพิจารณาจากสภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอน พบว่า สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 อยู่ในระดับมาก โดยความตระหนักและเห็นความสำคัญในการใช้สื่อการเรียนการสอนสูงที่สุด คือ 4.42 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ สามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และเหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมในแผนจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ด้านสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน

สภาพการใช้สื่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ตระหนักและเห็นความสำคัญในการใช้สื่อการเรียนการสอน	4.42	0.569	มาก
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียน การสอนเป็นอย่างดี	4.05	0.617	มาก
3. มีการนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้ง	3.87	0.745	มาก
4. สามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนได้ด้วยตนเอง	3.75	0.796	มาก
5. สามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมในแผนจัดการเรียนรู้	4.07	0.607	มาก
6. มีสื่อการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและเพียงพอความต้องการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.79	0.758	มาก
7. สามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.92	0.719	มาก
8. มีการพัฒนาปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่เสมอ	3.89	0.729	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.97	0.693	มาก

ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการขาดงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสูงสุดคือ 3.44 อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ขาดงบประมาณสำหรับการจัดหาและผลิตสื่อ การเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.39 อยู่ในระดับปานกลาง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ด้านปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน

ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. สภาพแวดล้อมของห้องเรียนไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.00	1.082	ปานกลาง
2. การพัฒนาและปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี	2.92	0.889	ปานกลาง
3. ครูไม่มีความรู้ทางด้านการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน	2.59	0.981	ปานกลาง
4. ครูไม่มีเวลาในการผลิตและการเตรียมสื่อการเรียนการสอน	3.25	0.988	ปานกลาง
5. ไม่มีผู้ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.07	0.952	ปานกลาง
6. ขาดงบประมาณสำหรับการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอน	3.39	1.069	ปานกลาง
7. ขาดงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	3.44	1.033	ปานกลาง
8. การจัดระบบงานสื่อการเรียนการสอนในโรงเรียนยังไม่ชัดเจน	3.17	0.996	ปานกลาง
9. ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานส่วนกลางอย่างเป็นรูปธรรม	3.35	0.961	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.13	0.888	ปานกลาง

ความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความต้องการใช้สื่อของจริงสูงสุดคือ 3.65 อยู่ในระดับมาก มีความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเครื่องมือหรืออุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 อยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการใช้เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ (multimedia projector) สูงที่สุดคือ 4.21 อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 อยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์สูงสุดคือ 4.05 อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ด้านความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอน

ความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอน	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
ประเภทวัสดุ			
1. รูปภาพ ภาพพลิก	3.33	1.150	ปานกลาง
2. แผนภูมิ แผนสถิติ	2.97	1.138	ปานกลาง
3. หุ่นจำลอง	3.16	1.215	ปานกลาง
4. ของตัวอย่าง	3.64	1.060	มาก
5. ของจริง	3.65	1.138	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.35	1.140	ปานกลาง
ประเภทเครื่องมือหรืออุปกรณ์			
6. แผ่นภาพโปรเจกเตอร์และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ	2.87	1.396	ปานกลาง
7. แผ่นซีดีรอมและเครื่องเล่น CD	3.38	1.160	ปานกลาง
8. รายการโทรทัศน์ผ่านจานรับสัญญาณดาวเทียม	2.99	1.138	ปานกลาง
9. เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน และลำโพง	4.11	0.990	มาก
10. กล้องบันทึกภาพ	3.34	1.138	ปานกลาง
11. เครื่องถ่ายภาพ 3 มิติ (visualizer)	3.45	1.257	ปานกลาง
12. เครื่องฉายโปรเจกเตอร์ (multimedia projector)	4.21	1.022	มาก
13. เครื่องรับโทรทัศน์	3.21	1.185	ปานกลาง
14. จอรับภาพ	3.65	1.175	มาก
15. อุปกรณ์ซอฟต์แวร์และคอมพิวเตอร์	4.13	0.905	มาก
16. เครื่องพิมพ์ (printer)	3.94	1.029	มาก
17. แท็บเล็ต	3.25	1.150	ปานกลาง
18. กระดานอัจฉริยะ	3.40	1.322	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.53	1.144	มาก
ประเภทเทคนิคและวิธีการ			
19. การแสดงนิทรรศการ	3.31	1.011	ปานกลาง
20. การใช้ห้องปฏิบัติการทางภาษา	3.15	1.169	ปานกลาง
21. การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	3.63	1.061	มาก
22. การศึกษานอกสถานที่	3.52	1.072	มาก
23. การสาธิต ทดลอง	3.75	1.003	มาก
24. การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน	3.55	1.017	มาก
25. การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (e-learning, WBI ฯลฯ)	3.42	1.072	ปานกลาง
26. อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์	4.05	0.876	มาก
27. การใช้ social network และ Application	3.92	0.943	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	3.59	1.025	มาก

ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการใช้งานสูงสุดคือ 4.23 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณให้สอดคล้องกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 อยู่ในระดับมาก (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ด้านความคิดเห็นทั่วไปของครูผู้สอน

ความคิดเห็นทั่วไปของครูผู้สอน	$\bar{X}$	SD	ระดับความคิดเห็น
1. ต้องการให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตสื่อการเรียนการสอน	4.06	0.766	มาก
2. มีการเพิ่มพูนความรู้ใหม่เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้มีความทันสมัยทันต่อเหตุการณ์	4.10	0.679	มาก
3. จัดให้มีศูนย์สื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยีสำหรับให้บริการและแลกเปลี่ยนสาระความรู้ระหว่างเขตพื้นที่/สหวิทยา	4.02	0.753	มาก
4. จัดให้มีองค์กรที่ดูแลติดตามเกี่ยวกับงานสื่อการเรียนการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีโดยเฉพาะ	3.91	0.760	มาก
5. ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณให้สอดคล้องกับการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน	4.14	0.713	มาก
6. ให้มีครูผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน	4.05	0.745	มาก
7. จัดสรรงบประมาณสำหรับจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการใช้งาน	4.23	0.756	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.739	มาก

จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน และ/หรือ ปัญหาที่ต้องการให้มีการปรับปรุงแก้ไข 1) สื่อการเรียนการสอนมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่จะไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ เพราะหน้าที่คือสอนในโรงเรียน ดังนั้น มักใช้สื่อการสอนในรูปแบบเดิมๆ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย จึงไม่ค่อยรู้จักสื่อการสอนรูปแบบอื่นๆ เป็นที่น่าเสียดาย 2) สถานศึกษาบางแห่งยังขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย รวมทั้งความพร้อมด้านบุคลากรที่ใช้สื่อเป็น จึงควรมีการส่งเสริมให้ครูสามารถนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้งาน โดยจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดหาและจัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอนให้ครูที่ต้องการผลิตสื่อ 3) อยากให้มีการใช้สื่อที่ให้นักเรียนสามารถดูผ่านโทรศัพท์มือถือได้ มีการสร้างแอปพลิเคชันเกี่ยวกับเนื้อหาที่สอน 4) สื่อการสอนบางอย่างสามารถหาจากอินเทอร์เน็ตได้แต่ระบบ wifi ของโรงเรียนไม่สมบูรณ์ หรือขาดเครื่องมือในการถ่ายทอด เช่น โปรเจคเตอร์ คอมพิวเตอร์ ควรมีบุคลากรที่มีหน้าที่ดูแลอุปกรณ์เหล่านี้ และซ่อมแซมให้ใช้งานได้ 5) ครูมีเวลาในการจัดทำสื่อน้อย เนื่องจากมีภาระงานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน เช่น การจัดทำเอกสาร ประเมิน ประมวล ประกอบการรายงานที่หน่วยเหนือต้องการ หรือตอบแบบสอบถามแบบประเมิน ฯลฯ จัดทำข้อมูลรูปเล่มย้อนหลัง ค้นหาข้อมูล

ในอดีต หลักฐานในอดีตมาจัดทำรายงานนำเสนอตามคำสั่งเป็นระยะๆ 6) อยากให้มีการทำสื่อการสอนแบบ WBI การสอนแบบออนไลน์ เพราะง่ายและสะดวกในการใช้งาน นักเรียนสามารถเรียนได้โดยไม่ต้องอยู่ในชั้นเรียน แต่ครูไม่มีความชำนาญในการผลิตสื่อการสอนและการจัดการสอนแบบออนไลน์

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน 1) ครูควรมีความรู้ในการเลือกใช้สื่อใกล้ตัวที่สามารถหาได้ในท้องถิ่น ไม่ต้องใช้เงินมาก และปรับเปลี่ยนไปตามสภาพการณ์ และศักยภาพของเด็ก 2) ควรมีสวนย์สื่อและนวัตกรรมในแต่ละโรงเรียน แบ่งแยกสาขาวิชา บทเรียน และปลูกฝังให้ครูเห็นความสำคัญในการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ 3) ครูควรได้รับความรู้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้สามารถผลิตสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง และมีผู้ให้คำปรึกษาภายในโรงเรียน

3. ข้อเสนอแนะอื่นๆ 1) เทคโนโลยีที่ทันสมัยเป็นตัวกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียนรู้ ควรมีการอบรมการใช้เทคโนโลยีให้กับผู้สนใจ โดยจัดอบรมในวันเสาร์ – อาทิตย์ หรือช่วงปิดภาคเรียน และควรมีการติดตามผลการอบรมและการดำเนินงานของครูที่ผ่านการอบรมไปแล้วว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร หรือจัดทำโครงการเพื่อนครูช่วยเพื่อนครู 2) ถึงแม้จะมีการจัดอบรม แต่ขาดอุปกรณ์ในการนำเสนอ ทำให้ไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ ผู้เข้ารับการอบรมขาดความรู้ความชำนาญด้านเทคโนโลยี อุปกรณ์ที่ใช้ทำสื่อเทคโนโลยีไม่เพียงพอ ขาดผู้ให้คำปรึกษาในเรื่องสื่อเทคโนโลยี (แต่ละโรงเรียนมีบุคลากรด้านนี้น้อย)

ในการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17 ผลการสนทนา พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 มีดังนี้ 1) ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน 2) ควรมีการสร้างหรือจัดทำคลังสื่อการสอนที่หลากหลาย เพื่อจัดหาและเก็บสื่อการสอนสำหรับให้ครูผู้สอนยืมและหมุนเวียนกันใช้ 3) จัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน 4) มีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ บำรุงรักษา และพัฒนาสื่อการสอนอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มสาระ

สรุปและอภิปรายผล

1. สภาพ ปัญหา และความต้องการในการใช้สื่อการเรียนการสอนสภาพการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการใช้สื่อการเรียนการสอนสูงที่สุด นั่นเป็นเพราะสื่อการสอนช่วยสร้างรากฐานที่เป็นรูปธรรมขึ้นในความคิดของผู้เรียน ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมที่เกิดจากการฟังครูอธิบายกลายเป็นรูปธรรมขึ้นในความคิด อีกทั้งยังช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถใช้ประสาทสัมผัสได้ด้วยตา หู และการเคลื่อนไหว จับต้องได้แทนการฟังหรือดูเพียงอย่างเดียว และยังเป็นการพัฒนาการเรียนรู้และช่วยความทรงจำอย่างถาวร ผู้เรียนจะสามารถนำประสบการณ์เดิมไปสัมพันธ์กับประสบการณ์ใหม่ๆ ได้ช่วยให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการทางความคิด รองลงมาคือ สามารถเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนได้ตรงตามวัตถุประสงค์และเหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมในแผนจัดการเรียนรู้ ซึ่งการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพราะว่าถ้าใช้สื่อการสอนไม่ถูกต้อง ย่อมจะได้ผลน้อยหรือเท่ากับไม่ได้ใช้เลย หากเป็นดังนี้ย่อมไม่คุ้มค่ากับการลงทุน ฉะนั้นการใช้สื่อการสอนแต่ละครั้งจึงควรจะได้พิจารณาให้ถี่ถ้วนและวางแผนการใช้รอบคอบ การใช้สื่อการสอนที่ดีควรวางแผนไว้เป็นลำดับขั้นตอน

ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการขาดงบประมาณสำหรับการบำรุงรักษาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนสูงที่สุด รองลงมาคือ ขาดงบประมาณสำหรับการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า งบประมาณเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดว่าครูจะสามารถใช้สื่อการสอนได้ตามความต้องการหรือไม่ สื่อที่มีอยู่ในโรงเรียนบางชนิดต้องการ

การบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ ในขณะที่บางโรงเรียนมีสื่อการสอนไม่เพียงพอกับการใช้งาน หรือขาดความทันสมัย จึงต้องการงบประมาณสำหรับการจัดหาและผลิตสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเนตรนภา ภูพันธ์ทอง (2549) ที่ได้ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ระดับประถมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ชนิดของสื่อการสอนส่วนใหญ่เป็นกระดานดำ ของจริง ของตัวอย่าง ป้ายนิเทศ ซึ่งสื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนได้แก่

การขาดงบประมาณในการจัดซื้อ บำรุงรักษา และซ่อมแซม ความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทวีดิทัศน์ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความต้องการใช้สื่อของจริงสูงที่สุด จากกรวยประสบการณ์ของ Dale (1965) ได้แสดงขั้นตอนของประสบการณ์การเรียนรู้และการใช้สื่อแต่ละประเภทในกระบวนการเรียนรู้ด้วย โดยการใช้สื่อของจริงจะทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง (direct purposeful experiences) ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเครื่องมือหรืออุปกรณ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูมีความต้องการใช้เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ (multimedia projector) สูงที่สุด เนื่องจากเครื่องฉายโปรเจคเตอร์ คือ อุปกรณ์ฉายภาพที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูลต่างๆ โดยสามารถรองรับสัญญาณภาพจากคอมพิวเตอร์ เครื่องเล่นซีดี และเครื่องกำเนิดภาพอื่นๆ แล้วฉายเป็นภาพขนาดใหญ่ไปยังจอรับภาพ เพื่อนำภาพหรือข้อมูลต่างๆ แสดงให้คนดูได้หลายเมื่อนำมาใช้ในห้องเรียน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจและมองเห็นสิ่งต่างๆ ที่ครูสอนได้ชัดเจนขึ้น ทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ความต้องการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทเทคนิคและวิธีการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีความต้องการใช้อินเทอร์เน็ตและเว็บไซต์สูงที่สุด เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายคอมพิวเตอร์ขนาดใหญ่ที่รวมเว็บไซต์ต่างๆ ไว้มากมาย ทำให้ผู้เรียนและผู้สอนสามารถสืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้ทั่วโลก และยังสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารได้อีกด้วย ซึ่งส่วนใหญ่ผู้สอนจะใช้อินเทอร์เน็ตในการนำเสนอบทเรียน สั่งงาน ตอบคำถามข้อสงสัย รับงาน ฯลฯ ส่วนผู้เรียนจะใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้สั่งงาน ทบทวนบทเรียนระหว่างผู้สอนแล้วยังสามารถติดต่อสื่อสารเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียนอื่นๆ นับเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง และสนองตอบแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. จากผลการสนทนากลุ่ม พบว่า แนวทางการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 นั้น ควรมีการจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีทางการศึกษามีการพัฒนาเป็นอย่างมาก ทำให้ครูต้องการที่จะพัฒนาตนเอง และสามารถผลิตสื่อที่มีความสอดคล้องกับรายวิชาของตนเอง ซึ่งสื่อที่มีอยู่อาจไม่ครอบคลุมเนื้อหาที่สอน การจัดอบรมเกี่ยวกับการผลิตสื่อจึงเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูได้ อีกประการหนึ่งคือ ควรมีการสร้างหรือจัดทำคลังสื่อการสอนที่หลากหลาย เพื่อจัดหาและเก็บสื่อการสอนสำหรับให้ครูผู้สอนยืมและหมุนเวียนกันใช้ เพื่อส่งเสริมให้ครูได้ใช้สื่อการสอนที่มีความแปลกใหม่ น่าสนใจ เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ง่ายขึ้น ได้รับประสบการณ์และความรู้ที่หลากหลาย นอกจากนี้ควรจัดให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน โดยอาจให้ครูที่มีความชำนาญด้านการใช้เทคโนโลยีเป็นผู้ให้ความรู้ หรือแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนระหว่างโรงเรียน และควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ บำรุงรักษาและพัฒนาสื่อการสอนอย่างทั่วถึงทุกกลุ่มสาระ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาการมีสื่อการสอนไม่เพียงพอ หรือสื่ออยู่ในสภาพไม่พร้อมใช้งาน ซึ่งการจะทำให้แนวทางดังกล่าวข้างต้นพัฒนาไปสู่ความสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน จะต้องร่วมมือกัน และมีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาวิธีการสอนของตนเองเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน และสอดคล้องกับสาระวิชา จึงจะส่งผลให้ครูในโรงเรียนมัศึกษามีการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการสำรวจความต้องการสื่อการสอนก่อนการผลิตหรือการจัดหาสื่อการสอนเพื่อที่จะได้ดำเนินงานด้านงบประมาณในการจัดซื้อ ผลิต จัดหาสื่อการสอนที่มีคุณภาพ คำนึงถึงงบประมาณในปริมาณที่เพียงพอ และตรงกับความต้องการของผู้สอน
2. ควรจัดให้มีการพัฒนาครูผู้สอนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนโดยจัดอบรมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้สื่อการผลิตสื่อขึ้นเอง ฯลฯ
3. ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการจัดหาผลิต ซ่อมแซม บำรุงรักษาสื่อการสอนที่มีคุณภาพสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา และจัดให้มีศูนย์บริการสื่อการสอนในลักษณะของศูนย์บริการที่ใช้สื่อร่วมกันเป็นส่วนกลาง มีเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้เกี่ยวกับสื่อโดยตรง

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรชัย ขวตชัยภูมิ. (2553). การพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยี. [Online]. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/384902>.
- เนตรนภา ภูพันธ์ทอง. (2549). สภาพ ปัญหา และความต้องการการใช้สื่อการสอนของครูโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ระดับประถมศึกษา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ : แนวคิด วิธีและเทคนิคการสอน. กรุงเทพฯ : เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ศักดิ์สิน ช่องดารากุล. (2554). ยุทธศาสตร์ที่น่าจะนำมาสู่การจัดการมัธยมศึกษาที่ดีมีคุณภาพ. วารสารวิชาการ. ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (ม.ค.-มี.ค. 2554) หน้า 83-95. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาคร อัมจักร. (2550). กระบวนการผลิตและพัฒนาเทคโนโลยีการเรียนการสอน. ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษา (CARD) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. (2544). สื่อการสอนนอกบทคัด. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Dale, Edgar. (1969). **Audio - Visual Methods in Teaching.** 3rd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.